

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»  
ФАКУЛЬТЕТ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН  
КАФЕДРА ПРИКЛАДНОЇ ЛІНГВІСТИКИ



**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Декан факультету міжнародних  
економічних відносин

Микола ПАЛІНЧАК

« 18 » 09 2023 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**КОРПУСНА ЛІНГВІСТИКА**

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.10 Прикладна лінгвістика
Освітня програма	Прикладна лінгвістика
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	англійська

Робоча програма навчальної дисципліни «**Корпусна лінгвістика**» для здобувачів вищої освіти галузі знань **03 Гуманітарні науки**, Спеціальність **035 Філологія** спеціалізація **035.10 Прикладна лінгвістика** освітньої програми «**Прикладна лінгвістика**».

**Розробники:** Томенчук М.В., доцент, к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри прикладної лінгвістики

протокол № 1 від « 18 » вересня 2023р.

Завідувач кафедри Лач Полюжин М.М.

Схвалено науково-методичною комісією факультету міжнародних економічних відносин

протокол № 1 від « 18 » вересня 2023р.

Голова науково-методичної комісії Ерфан Ерфан Є.А.

## 1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1	1
Кількість модулів – 1	Семестр:	
	2	2
Тижневих годин для денної форми навчання:	Лекції:	
аудиторних – 2,5	22	10
самостійної роботи студента – 5,5	Практичні (семінарські):	
	20	2
Вид підсумкового контролю : залік	Самостійна робота:	
Форма підсумкового контролю: усний	78	108

## 2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Корпусна лінгвістика**» є ознайомити студентів із базовими поняттями корпусної лінгвістики, охарактеризувати її мету та завдання, описати методи дослідження в цій галузі, представити основи корпусних технологій та показати теоретичне й практичне значення корпусів для проведення наукових досліджень в галузі лінгвістики.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Корпусна лінгвістика» є:

- ознайомити студентів із предметом, завданнями, методами, понятійним (термінологічним) апаратом корпусної лінгвістики;
- ознайомити студентів з типологією корпусів, а також з наявними мовними та дослідницькими корпусами англійської та інших мов і паралельними (двомовними) корпусами;
- сформуванню знання про комп'ютерний інструментарій корпусної лінгвістики (корпусні менеджери, програми-конкордансери тощо);
- надати студентам первинне уявлення про можливі застосування корпусів у лінгвістичних дослідженнях.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачіввищої освіти таких компетентностей:

- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.
- Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- Вміння здійснювати аналіз та обробку корпусів текстів, створювати їх та робити розмітку.
- Здатність проектувати словникові бази даних різних типів на основі сучасних

комп'ютерних технологій, укладання словників, створювати інформаційний текст у вигляді довідкового матеріалу.

### 3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «**Назва навчальної дисципліни**» є опанування таких навчальних дисциплін (НД) освітньої програми (ОП):

- ОК 1.2.           Методологія наукових досліджень зі спеціальності
- ОК 2.6.           Комп'ютерна лексикографія
- ОК 2.8.           Комп'ютерна лінгвістика

### 4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «**Корпусна лінгвістика**», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

<b>Програмні результати навчання</b>	<b>Шифр ПРН</b>
Упевнено володіти державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною та іноземною мовами.	02
Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості дослідження в конкретній філологічній галузі.	03
Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення лінгвістики, прикладної лінгвістики та перекладознавства, тенденцій і перспектив розвитку систем штучного інтелекту; принципи побудови та технологію розробки систем штучного інтелекту; моделей обробки та подання знань	08

Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації	09
--	----

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «**Корпусна лінгвістика**»:

<b>Очікувані результати навчання з дисципліни</b>	<b>Шифр ПРН</b>
Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.	11
Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.	14
Вміння здійснювати лінгвістичний аналіз корпусів текстів, їх обробку, створення та розмітку.	22
Реалізувати знання з комп'ютерної лексикографії та лінгвістики, укладати електронні словники, створювати бази даних.	23

## **5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ**

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- виконання письмових завдань;
- відповіді на семінарських заняттях;
- виконання індивідуальних завдань з демонстрацією практичних навичок;
- аналітичні звіти, реферати;
- розв'язування ситуативних задач;
- співбесіда за результатами самостійної роботи;
- тести;
- залік.

## Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю:	усне опитування, оцінка виконаних практичних завдань
Форма модульного контролю:	тест
Форма підсумкового семестрового контролю:	екзамен

### Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота										Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20	100
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8		

T1, T2 ... – теми

### Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	10	50
Презентація/реферат	1	30
Модульна контрольна робота	1	20
<b>Разом</b>		<b>100</b>

### Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з 12 тестових питань: 10 закритого формату із одним правильним варіантом відповіді, за які студент може отримати 10 балів і 2 питання відкритого формату, на які студент повинен відповісти самостійно

письмово. Максимальний бал за правильну розгорнуту відповідь (5-7 речень) – 5 балів.

### **Критерії оцінювання презентації/реферату**

Презентація/реферат за темою з корпусної лінгвістики (обсяг – до 15 слайдів /сторінок) оцінюється максимально в 30 балів.

30 балів: Тема розкрита повністю, презентація/реферат добре структурований, проведено аналіз, відсутній плагіат.

25-15 бали: Тема розкрита, текст – логічний, наявні деякі неточності в змісті та матеріалі, є елементи плагіату (до 10%).

15-5 балів: Тема розкрита частково, зустрічаються порушення причинно-наслідкового зв'язку, неналежна подача і оформлення, до 18 % плагіату.

0 балів: Презентація не виконана / реферат не написаний, зміст не відповідає темі, більше 18% плагіату.

### **Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю**

Підсумкова оцінка з корпусної лінгвістики є сумою балів поточного та підсумкового контролю, а також оцінки за презентацію або реферат. Підсумкова оцінка (бали) виставляється після написання модуля і перевірки презентації/реферату. Найвища оцінка – 100 балів виставляється здобувачу за повне та якісне виконання програми; виконання усіх завдань в установлений термін; належне оформлення презентації/реферату тощо.

Семестровий контроль із навчальної дисципліни «Корпусна лінгвістика» здійснюється у формі заліку.

### **Критерії оцінювання та схема нарахування балів є наступною:**

Загальна сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для заліку
90 – 100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	

35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

## 6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

### 6.1. Зміст навчальної дисципліни

#### Модуль 1

Тема 1. Introducing Corpus Linguistics.

Тема 2. Types of Corpora.

Тема 3. Counting, calculating and annotating in corpus linguistics.

Тема 4. How lexicographers use corpora.

Тема 5. Checking collocations and colligations.

Тема 6. Phraseology and Corpora.

Тема 7. Using corpora in the study of metaphor.

Тема 8. Using corpora in the study of grammar.

Тема 9. Language change and corpus.

Тема 10. Compiling corpora.

### 6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин						
	Форма навчання:						
		денна			заочна		
	Усього д/з	у тому числі					
		лекції	практичні	самостійна робота	лекції	практичні	самостійна робота
1-й семестр							
Модуль 1							
Тема 1. Introducing Corpus Linguistics.	12/12	2	2	8	1	0,5	10,5

Тема 2. Types of Corpora	12/12	2	2	8	1	0,5	10,5
Тема 3. Counting, calculating and annotating in corpus linguistics.	12/12	2	2	8	1	0,5	10,5
Тема 4. How lexicographers use corpora.	12/12	2	2	8	1	0,5	10,5
Тема 5. Checking collocations and colligations.	12/12	2	2	8	1		11
Тема 6. Phraseology and Corpora.	12/12	2	2	8	1		11
Тема 7. Using corpora in the study of metaphor.	12/12	2	2	8	1		11
Тема 8. Using corpora in the study of grammar.	12/12	2	2	8	1		11
Тема 9. Language change and corpus.	11/11	2	2	7	1		10
Тема 10. Compiling corpora.	11/11	2	2	7	1		10
		20	20	78	10	2	78
Модульна контрольна робота	2	2					2
Разом за модуль	<b>120</b>	<b>22</b>	<b>16</b>	<b>78</b>	<b>10</b>	<b>2</b>	<b>108</b>

### 6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	The advantages of corpus linguistics.	2	0,5
2.	Concordances and frequency.	2	0,5
3.	Corpus-driven, corpus-based, corpus-aided/ corpus-supported approaches to the usage of corpora.	2	0,5
4.	Types of corpora. BNC.	2	0,5
5.	Comparing frequencies.	2	
6.	Looking for lexis. Finding phrases.	2	
7.	Types of collocations and colligations.	2	
8.	Sociolinguistic explanations of language change.	2	
9.	Parsed corpus.	2	
10.	The web as corpus.	2	
<b>Разом</b>		<b>20</b>	<b>2</b>

#### 6.4. Самостійна робота

№з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Spoken corpora.	4	6
2.	General corpora.	4	6
3.	Specialized corpora.	4	6
4.	Historical (Diachronic) corpora.	4	6
5.	Parallel and multilingual corpora.	4	6
6.	Dictionaries as corpora.	4	6
7.	Dictionaries as corpora. Text archives as corpora.	4	6
8.	Distribution in the corpus.	4	6
9.	Corpus annotation.	4	5
10.	How words change in frequency over time.	4	5
11.	How words spread between varieties of English.	4	5
12.	Two types of collocations.	4	5
13.	Adjacent collocations.	3	5
14.	Colligations.	4	5
15.	Recurrent phrases.	3	5
16.	The way men and women use language as reflected in corpora.	4	5
17.	The OED as Corpus.	4	5
18.	Lemmatizing and tagging.	4	5
19.	Using commercial search engine for linguistic research.	4	5
20.	Web genres and compiling corpora from the web.	4	5
	<b>Разом</b>	78	108

## **7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА**

Технічні засоби – персональні комп'ютери.

Програмне забезпечення дистанційного навчання: сервіс Google Meet, система електронного навчання Moodle.

## **8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ**

### **Основна література**

1. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Корпусна лінгвістика» для здобувачів вищої освіти за другим (магістерським) рівнем спеціальності 035 Філологія, спеціалізації Прикладна лінгвістика / Укладач: М.В.Томенчук. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 29 с.
2. Жуковська В.В. Вступ до корпусної лінгвістики. Навчальний посібник. — Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 142 с.
3. Коцюк Л. М., Коцюк Ю. А. Класифікаційна парадигма корпусу текстів за особливостями його дизайну, структури та способами використання, а також способом фіксації та індексації текстових даних. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Філологія». 2020. Вип. 9 (77). С.106-110.
4. Кубрак Д.О. Корпусна лінгвістика та корпусний аналіз. *Молодий вчений*, 9 (85), 2020. 52-54 с.
5. Lindquist Hans. *Corpus Linguistics and the Description of English*. Edinburgh University Press, 2009. 220 p.
6. Meyer Charles F. *English Corpus Linguistics: an introduction*. Second edition. New York, NY : Cambridge University Press, 2023. 186 p.
7. Paquot, Magali ; Gries, Stefan Th. *A Practical Handbook of Corpus Linguistics*. Cham: Springer International Publishing AG, 2021. 670 p.
8. Stefan Th. Greis. *What is Corpus Linguistics / Language and Linguistics Compass*. Blackwell Publishing Ltd., 2019. 17 p.

### Допоміжна література:

1. Варешкіна Н. В., Гроза, І. М. Особливості застосування засобів корпусної лінгвістики для покращення якості перекладу та оптимізації його процесу. *Нова філологія* (85), 2022. С. 46-51.
2. Лучик А. Синтагматична параметризація еквівалентів слова у парадигмі корпусної лінгвістики. *HUMAN. COMPUTER. COMUNICATION*, 20-22 вересня, 2017. С. 33-37.
3. Advances in Corpus-based Contrastive Linguistics Studies in Honour of Stig Johansson. Ed. by Bengt Altenberg, Karin Aijmer. *Studies in Corpus Linguistics 54*. John Benjamins B.V., Amsterdam, 2013. 295 p.
4. Brezina V. *Statistics in Corpus Linguistics. A Practical Guide*. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 296 p.
5. *Corpus Linguistics and Translation Tools for Digital Humanities: Research Methods and Applications* / ed. by Stefania M. Maci Michele Sala. Bloomsbury publishing Plc. 2022. 225 p.
6. *Corpus linguistics on the move. Exploring and understanding English through corpora* / eds. M. J. LópezCouso, B. Méndez-Naya, P. Núñez-Pertejo, I. M. Palacios-Martínez. Leiden, Boston : Brill Rodopi, 2016. 367 p.
7. *Corpus-based approaches to grammar, media and health discourses. Systemic Functional and other perspectives* / Eds. D. Yang, W. Li. Singapore: Springer, 2020. 396 p.
8. Crawford W. J., Csomay E. *Doing corpus linguistics*. New York, London : Routledge, Taylor & Francis Group, 2016. 163 p.
9. Crosthwaite, Peter ; Ningrum, Sulistya ; Schweinberger, Martin. Research Trends in corpus linguistics: a bibliometric analysis of two decades of Scopus-indexed of corpus linguistic research in art and humanities. *International journal of corpus linguistics*, 2023, Vol.28 (3). P. 344-377.
10. Desagulier G. *Corpus linguistics and statistics with R. Introduction to quantitative methods in linguistics*. Cham: Springer International Publishing, 2017. 353 p.
11. Egbert J., Baker P. Introduction. *Using Corpus Methods to Triangulate Linguistic Analysis* / eds. J. Egbert, P. Baker. New York, London, 2020. P. 1–21.

12. Gries St. Th. Ten Lectures on Corpus Linguistics with R: Applications for Usage-Based and Psycholinguistic Research. Leiden, Boston : Brill, 2020. 298 p.
13. O'Sullivan J. Corpus linguistics and the analysis of sociolinguistic change: Language variety and ideology in advertising. Abingdon: Routledge, 2020. 250 p.
14. Stefanowitsch A. Corpus Linguistics. A Guide to the methodology. Berlin : Language Science Press, 2020. 490 p.
15. Tomenchuk M. Corpus-based Study of Idioms with Anthroponym Component. *Věda a Perspektivy*. ČR: E24142. №10 (17). 2022. P.79–90.
16. Tomenchuk M. Corpus Study of Somatic Phraseological Units. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Філологія». №58. 2022. С.259-263.
17. Wallis S. Grammar and corpus methodology. The Oxford Handbook of English Grammar / eds. B. Aarts, J. Bowie, G. Popova. Oxford, 2020. P. 59–86.
18. Zhukovska V. V. Linguistic corpus as a state-of-the-art information and research tool in contemporary language study. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації*. Том 31 (70) № 3 Ч. 1 2020. С.113-119.

### **Інформаційні ресурси в мережі інтернет**

1. <http://www.natcorp.ox.ac.uk/> Британський Національний корпус (дата звернення 14.08.2023).
2. <http://www.americancorpus.org/> Корпус сучасної американської англійської мови( дата звернення 14.08.2023).
3. <http://linguistlist.org/sp/get-software.cfm?submissionid=12195716> – PRESEMT програма(безкоштовна) для перекладачів (дата звернення 14.08.2023).
4. <http://www.fon.hum.uva.nl/praat/>- програма-аналізатор фонетичної складової мовлення (дата звернення 14.08.2023).
5. <http://www.speech.kth.se/snack/> - аналізатор звукових хвиль (дата звернення 14.08.2023).
6. <http://wordnet.princeton.edu/> - лексична база знань англійської мови (дата звернення 14.08.2023).
7. <http://www.lx.ugent.be/toolbox/> - зовнішній каталог програм для

лінгвістичних досліджень (дата звернення 14.08.2023).

8. [http://www.bmanuel.org/clar2\\_tt.html](http://www.bmanuel.org/clar2_tt.html) - каталог посилань з корпусної лінгвістики (дата звернення 14.08.2023).
9. <http://www.langsoft.ch/> - програмне забезпечення для обробки й розбору природних мов, перевірка орфографії, машинний переклад, тезауруси, атрибуції текста для англійської, німецької, французької, італійської мов (дата звернення 14.08.2023).
10. <http://similis.org/linguaetmachina.www/index.php>- similis повнофункціональний інструмент машинного перекладу для менеджерів проектів і перекладачів. Similis аналізує попередні переклади, генерує пам'ять перекладів (ТМ) і застосовує його до всіх нових проектів (дата звернення 14.08.2023).

**Результати перегляду  
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20 24 / 20 25 н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № 5 від « 28 » червня 20 24 р. Завідувач кафедри Лев Колосник М.М.

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 \_\_\_ / 20 \_\_\_ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від « \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 \_\_\_ / 20 \_\_\_ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від « \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_

(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20 \_\_\_ / 20 \_\_\_ н.р. без змін; зі змінами

(потрібне підкреслити)

протокол № \_\_\_ від « \_\_\_ » \_\_\_\_\_ 20 \_\_\_ р. Завідувач кафедри \_\_\_\_\_

(підпис) (Прізвище ініціали)